

## Peisajele depărtării în culorile pictorilor români

Galeria de Artă Românească a Muzeului Național Brukenthal deține acum un spațiu nou amenajat, elegant, luminos, primitor, destinat să găzduiască conferințe, seminarii, expuneri pe teme de artă, precum și expoziții temporare ce valorifică piese din patrimoniul muzeului sau lucrări ale unor instituții similare din țară și din străinătate. În Sala Multimedia (Casa Albastră, Piața Mare nr. 4) s-a deschis pentru perioada 21 mai - 5 iulie, prima expoziție temporară de artă, prilej de a oferi publicului vizitator lucrări inedite sau rar valorificate expozițional, reunite sub genericul peisajelor de călătorie. Se întâlnesc, în cadrul acestei teme, tablouri, desene și acuarele ale celor mai importanți artiști români din prima jumătate a secolului al XX-lea, din colecțiile Muzeului Național Brukenthal și ale Muzeului de Artă Brașov. Peisajele aflate pe simeza expoziției apar privitorului ca esențe de lumină și culoare create la îngemănarea dintre cele mai fine vibrații ale lumii exterioare și trăirile proprii ale artiștilor. Sensibilitatea extremă la miracolul existenței specifică acestora, încântarea de a trece printr-o lume ce-și desfășoară splendorile cu nonșalanță și generozitate, este exhibată printr-o forță de percepție profundă și cristalină care le permite surprinderea detaliului semnificativ, capabil să reflecte spiritul locului, cu dimensiunile sale aparente ori ascunse.

Prima jumătate a secolului al XX-lea a însemnat o adevărată explozie a picturii de peisaj în cele mai diverse, deseori insolite interpretări. De la un artist la altul, de la o etapă de creație la alta, de la o geografie la alta, întâlnirea cu peisajele lumii, dezvăluie o minunată diversitate de atitudini și trăiri, de sensibilitate și emoție, de opțiuni pentru o anume expresie și înțelegere a motivului. Nicolae Dărăscu, Samuel Mütznner, Elena Popea, Ștefan Popescu, Theodor Pallady, Henri H. Catargi, Ion Țuculescu, Hans Eder, Lucia Dem. Bălăcescu ș.a. ne poartă peste geografii reale și spirituale, mărturisind despre acuitatea receptivă cu care artiștii au redat în compoziții sofisticate sau în doar câteva linii și acorduri cromatice, locuri de pe toate meridianele, dezvăluind în același timp, preferința pentru imortalizarea unor spații de o frumusețe, spiritualitate și expresivitate aparte.

Se impun prin strălucire, eleganță și culoare tablourile ce surprind magia Veneției, voluptatea ei tulburătoare, generozitatea copleșitoare, a desfășurării arhitecturii „lacustre”, a soarelui și apei, rafinamentul senzual și grația formelor și culorilor „plutitoare”. Captarea în pastă și imagine a luminii și atmosferei sale unice, a freamătului mării, a mirosului de sare, parfumuri, mirodenii, a izului de igrasie, a întâlnirii dintre măreție și decădere a reprezentat o provocare pentru generații întregi de pictori. Nicolae Dărăscu, Adam Bălțatu, Conrad Veleanu, Jean Al. Steriadi, A. Bordenache reușesc să evoce prin lucrările lor atmosfera fascinantului oraș italian cu lumină inconfundabilă ce dă strălucire pereților albi, mozaicurilor multicolore, cupolelor aurii sau arămii, albastrului din piatra de lapis lazuli, albastrul mării și al cerului.

Atracția luminii, a jocului de ton și nuanță al culorilor, pot fi descoperite și în pânzele lui Samuel Mütznner, care și-a definit stilul în cei doi ani petrecuți la Giverny, alături de Claude Monet, așa cum răzbate din Peisajul din Spania, aflat în expoziția

noastră. Elevă a lui André Lhote la Paris, Elena Popea, călătorind aproape frenetic, se provoacă mereu pe sine în fața locurilor noi, într-o căutare a caracterizării perfecte a fiecărui nou tărâm: Peisaj din Bretania, Pod în Spania, Case din Olanda. Din atmosfera peisajelor Greciei, se revendică atât imaginile expresiv-dramatice sau ludice ale lui Ion Țuculescu (Insula Volo, Port în Grecia), cât și rigoarea compozițională și viziunea extrem de concisă, sintetizatoare, uneori laconică a lui Henri H. Catargi (Ruine la Palatin, Stradă în Grecia).

Parisul, exuberanta capitală artistică a Europei, aflat constant pe traseele artiștilor români, se regăsește în expoziție filtrat prin sensibilitatea Ceciliei Cuțescu Storck, a lui Alexandru Phoebus, a Michaeliei Eleutheriade și prin rafinamentul lui Theodor Pallady. Nu este efervescentul Paris al artiștilor, ci acela al străduțelor triste, al podurilor singurate, al locurilor din vecinătatea Senei, al intimității evocate de poezie, mister, tandrețe și spiritualitate, imortalizat în “reflexe tomnatice și cenușieri argintii”...

Un capitol aparte este rezervat în economia expoziției, pictorilor Balcicului. La "Școala de artă de la Marea Neagră" – cum inspirat a numit-o Henri Focillon, accentuându-i importanța avută în definirea stilului pictorilor români ai perioadei interbelice – și-au împlinit experiențele post-impresioniste Jean Alexandru Steriadi și Lucian Grigorescu, Theodor Pallady, Tonitza, Iser, I. Theodorescu Sion, Petrașcu, Ștefan Dimitrescu, Dărăscu, Francisc Șirato, Vasile Popescu, Cecilia Cuțescu-Storck, chiar și transilvăneni ca Hans Eder și Heinrich Schunn – prezenți cu lucrări în cadrul expoziției – și reușind să redea în pânzele lor identitatea aparte încărcată de exotism a acestui loc.

Lucrările aflate pe simeza expoziției ne poartă și prin insulele Mediteranei, sau aridele coaste africane, mărturisind despre sensurile și emoțiilor „peisajelor depărtării”. Structurată pe două coordonate definitorii ale genului peisager, bucuria călătoriei și melancolia plecării, expoziția Peisajele depărtării în culorile pictorilor români se încarcă cu dinamica afectivității artistice, cu nostalgia amintirilor și drumurilor a naturii, oamenilor și locurilor, pentru a o transmite spectatorului / vizitatorului.

**Iulia Mesea (curator)**